

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Bc. Dagmar Matějková**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích**

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

Datum odevzdání posudku: **15. 1. 2018**

Obor: **uČJL-uD**

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Analýza onomastického materiálu v Jiraticích

Diplomová práce Dagmary Matějkové představuje výjimečnou jazykovou sondu. Její jedinečnost spočívá v celostním uchopení vlastních jmen (chybí pouze přezdívky) v malé obci na hranici Čech a Moravy. Takový přístup byl umožněn nejen důkladnou autorčinou heuristikou – druhým oborem diplomantky je historie –, ale také její jazykovou erudicí onomastickou a rovněž dialektologickou. Matějková napsala rovněž zdařilou bakalářskou práci o současném stavu nářečí v Jiraticích.

Autorka strukturuje svůj text na část teoretickou a praktickou. V první z nich se zabývá onomastikou obecně, dále pak problematikou toponym a antroponym, dále se zabývá specifiky dané oblasti a nakonec vztahem onomastiky a dialektologie. Jednotlivým praktickým oddílům (pomístní a místní jména; příjmení a jména po chalupě) předcházejí kapitoly metodologické. Matějková tím vhodně spojuje metodologii, resp. metodiku s vlastním výzkumem onomastického materiálu. Vyzdvihnout je třeba také výbornou autorčinu orientaci v sekundární literatuře a schopnost tyto poznatky aplikovat v praktickém výzkumu. Nejedná se však pouze o etymologický rozbor onym. Diplomantka využívá jak Šmilauerovo sémantické třídění, vztahové modely Rudolfa Šrámka a Jany Pleskalové, formální klasifikaci Libuše Olivové-Nezbedové (v případě jmen pomístních jmen), tak slovotvornou analýzu (místní jména). U posledně zmíněných toponym zaujme například její detailní popis způsobů změny německých místních jmen po roce 1945 (*Valdorf* překladem na *Lesná*) Mohla by autorka vysvětlit, proč původní název *Flandorf*, změněný na *Panenská*, považuje za překlad první části?

Přestože lze text považovat za nadprůměrnou diplomovou práci dovoluji si upozornit na některé autorčiny lapsy. Je sice výtečné, že Matějková do přehledu české onomastiky zařazuje rovněž tzv. sudetoněmecké představitele, jmenovitě Ernsta Schwarze, škoda jen, že údaje o něm cituje z Wikipedie. Přitom by autorka mohla citovat z *Naší řeči* (1992, č. 2, s. 108–110) či jiných zdrojů (např. Pleskalová). V syntetických pasážích v Závěru postrádám důkladnější srovnání s výsledky jiných bakalářských a diplomových prací. Zvláště chybí v případě jmen po chalupě (například s BP Markéty Tanzerové). Na základě komparace by bylo možné si klást následující otázky obecnějšího rázu: Co jména po chalupě pojmenovávají? Osobu, resp. osoby, nebo místo? (Srovnej jména po chalupě vzniklá z toponym *V kovárně*, *V koutě*, *Na perku* a na druhé straně antroponymického původu – z příjmení *U Hufpárů*, z křestního jména *U Andy*, či dokonce od přezdivek *U Kaňu*.) Jak se taková jména po chalupě používají? Lze pojmenování specifikovat konkrétní osobou (*Karolína z Kouta?*, *Karolína od Andy?*), nebo se jedná pouze o kolektivní pojmenování?

Jak je patrné z předchozího výčtu motivací onym, nelze autorce upřít schopnost samostatné citlivé klasifikace vlastních jmen, a to zvláště vzhledem k pracně shromážděnému

materiálu (vlastní výzkum „oral history“, matriky, katastry, místní kronika). Na základě matričních záznamů Matějková kupříkladu odhaluje motivaci jména po chalupě *U Poprdlů/u*, jež vychází z původního příjmení *Poprdl*. V roce 1921 bylo mužskému zástupci rodu povoleno přejmenování na *Pokorný* (s. 122, 123 a 137).

Co se týče formální stránky, nemám závažnějších výhrad. Autorčin text je stylisticky i pravopisně na vysoké úrovni. Je možné vytknout snad jen přílišnou hovorovost některých pasáží, jež zřejmě vychází z diplomantčiny snahy učinit práci čtivou (např. *Naopak toponomastika pomáhá zeměpisu při stabilizaci jmen, prakticky je to znát hl. v kartografii*. S. 18. Nebo: *Proto je nutné, aby onomastik ovládal dialektologii a dialektolog zase onomastiku*. S. 48). Za redundantní považuji věty s adjektivem *zajímavý* (např. *Zajímavý je etymologický výklad jednotlivých částí zmíněného kompozita*. S. 122) Na s. 107 v poznámce 205 v souvislosti s historickou zástupností jmen Matouš a Matěj, která vycházejí z totožného hebrejského základu, Matějková zmiňuje *evangelium podle sv. Matěje*. Nejedná se spíše o evangelium podle sv. Matouše? Ojediněle chybí ve zkrácené citaci rok: *Kotík* (s. 30), *Moldanová* (19?8, s. 201–202), *Mates* (2002, s. 214), *Knappová* (2008, s 19) i *Kopečný* (s. 181) *mají stejný ...* (s. 124).

Diplomová práce Dagmary Matějkové je výjimečná nejen svou komplexností, jasnou strukturou a popisem místních onym, ale zvláště schopností využít při analýze vlastních znalostí onomastických a dialektologických (viz krácení *U Smetanu*, *U Macálku* či *Na Čechovim kopci*, které souvisí s nářečními jevy českomoravské podskupiny). Její kvalifikační práce bude jistě vzorem pro další texty tohoto typu. Diplomovou práci rád **doporučuji** k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **v ý b o r n ě**

.....
podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 15. ledna 2018

Stupeň klasifikace:	☒ výborně	☐ velmi dobře	☐ dobře	☐ nevyhověl
---------------------	---	--------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

*) Nehodící se škrtněte